

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.550/2010/16.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. november hó 25. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt indult büntetőügyben az I. rendű terhelt és a II. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.B.VI-VII.80.124/2009/44. számú ítéletét és a Pest Megyei Bíróság 1.Bf.650/2009/26. számú ítéletét mindkét terheltet érintően hatályában fenntartja.

Az eljárás során felmerült összesen 7.150.- (hétezer-egyszázötven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2009. június 29. napján kihirdetett 20.B.VI-VII.80.124/2009/44. számú ítéletében az I. rendű terhelt bűnösségét 6 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntettének kísérletében (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, (6) bekezdés b) pont), 11 rendbeli közokirat-hamisítás

büntetésében (Btk. 274. § (1) bekezdés a) pontja), bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetésében (Btk. 274. § (1) bekezdés a) pontja) és 13 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §) állapította meg, amiért őt, mint különös visszaesőt, halmazati büntetésül 4 évi börtönbüntetésre és 5 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A terhelt egy korábbi ügyében engedélyezett feltételes szabadságot megszüntette, a börtönbüntetése tekintetében kizárta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, továbbá a terhelt hat korábbi ügyében elrendelte az eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett formában kiszabott börtönbüntetések végrehajtását.

A II. rendű terhelt bűnösségét 6 rendbeli csalás büntetésének kísérletében (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, (6) bekezdés b) pont), 11 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetésében (Btk. 274. § (1) bekezdés a) pontja), közokirat-hamisítás büntetésében (Btk. 274. § (1) bekezdés a) pontja) és 14 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §) állapította meg, amiért a terheltet, mint többszörös visszaesőt, halmazati büntetésül 3 év 10 hónapi fegyházbüntetésre és 5 évi közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett ezen túlmenően a kerületi bíróság az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

A Pest Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság, a 2010. március 2-án megtartott nyilvános ülésen kihirdetett 1.Bf.650/2009/26. számú ítéletében a kerületi bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Az I. rendű terhelt börtönbüntetése tartamát 4 év 10 hónapra, a II. rendű terhelt fegyházbüntetésének tartamát 4 év 8 hónapra súlyosította. Az I. rendű terhelt tekintetében egy korábbi börtönbüntetése végrehajtásának elrendelését mellőzte. Részben módosította a lefoglalt bűnjelekre vonatkozó rendelkezést, míg az elsőfokú bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezések felülbírálatát mellőzte, e tekintetben a rendelkezést hatályon kívül helyezte és felhívta az elsőfokú bíróságot, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségre vonatkozóan különleges eljárás keretében rendelkezzen. Egyéb vonatkozásban az elsőfokú ítéletet - néhány elírás helyesbítése mellett - mindkét terhelt tekintetében helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű és a II. rendű terheltek éltek felülvizsgálati indítvánnyal. A terheltek külön-külön benyújtott indítványaikat egyaránt eljárásjogi okra alapították. Arra hivatkoztak, hogy ügyükben a törvényben kizárt bíróság járt el. Ezzel kapcsolatosan hivatkoztak arra, hogy az ügyben a feljelentést a Fővárosi Bíróság elnöke is tette, emiatt az

ügyükben a Fővárosi Bíróság és a Pesti Központi Kerületi Bíróság nem járhatott volna el. A Fővárosi Bíróságot a másodfokú eljárásból ugyan kizárták, azonban korábban az előzetes letartóztatás tárgyában hozott határozatoknál e bíróság másodfokú bíróságként eljárta.

A terheltek álláspontja szerint első fokon a Pesti Központi Kerületi Bíróság sem járhatott volna el, mivel egyrészt a Pesti Központi Kerületi Bíróság a Fővárosi Bíróság "alárendelt" bírósága és így a Fővárosi Bíróság elnökének kizáró szerepe a Pesti Központi Kerületi Bíróságra is kiterjed. Hivatkoztak arra is, hogy kizárást kellett volna eredményezzen a Fővárosi Bíróság elnökének feljelentői szerepe mellett az is, hogy az ügyben mind a Pesti Központi Kerületi Bíróság, mind a Fővárosi Bíróság érintett, a cselekmények sértettjének tekinthető, mivel e bíróságok hamis ítéletei kerültek felhasználásra a terheltek cselekményének elkövetése során. Erre tekintettel az érintett bíróságok bíráitól az ügy elfogulatlan megítélése nem várható el. A II. rendű terhelt emellett sérelmezte azt, hogy nem került kellő figyelembevételre az a körülmény, hogy ő a bűncselekmény elkövetésétől részben elállt és kifogásolta az ítéletben alkalmazott büntetések belső arányát, álláspontja szerint nem kaphatott volna közel ugyanolyan büntetést, mint az I. rendű terhelt.

A Legfőbb Ügyészség BF.1779/2010. számú átirataiban mindkét terhelt felülvizsgálati indítványát részben törvényben kizártnak, részben pedig alaptalannak jelölte meg. Észrevételezte, hogy felülvizsgálati indítvánnyal kizárólag az ügyben hozott jogerős ügydöntő határozat támadható. A kizárt bíró eljárásával kapcsolatban pedig arra utalt, hogy a Be. 22. §-a értelmében az ügyben az a hatóság nem járhat el, amelynek elnökével, illetve elnökhelyettesével szemben a Be. 21. § (1) bekezdés a)-c) pontja szerinti kizárási okok merülnek fel. A jelen ügyben a feljelentést a Fővárosi Bíróság elnöke tette, ez pedig a helyi bíróság bíráinak kizárását nem alapozza meg. A Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja szerinti elfogultsággal kapcsolatban arra utalt, hogy az ezen alapuló kizárást jogerős bírói határozat nem állapította meg.

A II. rendű terhelt esetében a törvényben kizártnak jelölte meg a bűnösségi körülmények értékelésével a büntetés kiszabásával kapcsolatos indítványt is.

A legfőbb ügyészi átirat kézbesítését és irattanulmányozás engedélyezését követően a II. rendű terhelt a Pesti Központi Kerületi Bíróság vonatkozásában hivatkozott arra, hogy a nyomozás során a Pesti Központi Kerületi Bíróság elnökhelyettese kapcsolatban állt a nyomozó hatósággal, annak részére tájékoztatást adott. Kérte annak tisztázását, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság sértettnek, tanúnak, szaktanácsadónak tekinthető-e. Nyomatékkal hangsúlyozta, hogy az iratok áttanulmányozását követően

a Pesti Központi Kerületi Bíróságot semmiképp sem tudja elfogulatlannak tekinteni. Felvetette azt is, hogy az alapul szolgáló ítéletek hamis voltát a bíróságok szakértő bevonása nélkül nem dönthették volna el.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén mindkét terhelt védője fenntartotta a terheltek felülvizsgálati indítványában foglaltakat és indokolták álláspontjukat. A Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel a Be. 373. § (1) bekezdés II/b) pontjában foglaltak megsértése alapján a jogerős határozat hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését kérték azzal, hogy a megismételt eljárást az ügyben nem érintett, elfogulatlan bíróság folytassa le.

A Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilvános ülésen a legfőbb ügyészi átiratban foglaltakkal egyező tartalommal szólalt fel és a jogerős határozat hatályában fenntartását indítványozta.

Az I. rendű és a II. rendű terheltek felülvizsgálati indítványa részben a törvényben kizárt, részben pedig alaptalan.

A terheltek nagyrészt egyező tartalmú felülvizsgálati indítványukat elsődlegesen eljárási szabálysértésre alapították és arra hivatkoztak, hogy ügyükben a törvényben kizárt bíróság járt el. E körben kifogásolták az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság részvételét ügyük elbírálásában, továbbá kifogásolták azt is, hogy a Fővárosi Bíróság - bár az elsőfokú ítélet elbírálásában nem, de - az előzetes fogvatartásuk tárgyában hozott elsőfokú határozatok másodfokú felülbírálatában részt vett.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdésének I/b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjában meghatározott valamely eljárási szabálysértéssel került sor. A Be. 373. § (1) bekezdés II/b) pontja értelmében hatályon kívül helyezési ok, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

Mivel a Be. 416. §-a értelmében felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye, a Legfelsőbb Bíróság nem vizsgálhatta - a törvényben kizárt voltára tekintettel - a terhelteknek azt a hivatkozását, mely az előzetes fogvatartásuk tárgyában hozott elsőfokú határozat Fővárosi Bíróság által történt felülbírálatát sérelmezte, lévén az előzetes fogvatartás tárgyában hozott határozat nem ügydöntő határozat.

A terheltek további, az eljáró bíróságok kizárását érintő kifogásai a Be. 21. §-ában foglaltak alapul vételével voltak vizsgálandók. A Be. 21. §-ában írtak alapján bíróként nem járhat el a b) pont

értelmében aki feljelentett vagy sértett, a c) pont értelmében aki tanú, szakértő vagy szaktanácsadó, illetve az e) pont értelmében akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. Ugyancsak vizsgálándók a Be. 22. §-ában foglaltak, melynek értelmében nem járhat el az ügyben - a Legfelsőbb Bíróság kivételével - az a bíróság, amelynek elnökével, illetve elnök-helyettesével szemben a 21. § (1) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott kizárási ok merült fel.

Mivel az ügy tárgyát képező cselekmény elkövetése miatt a Fővárosi Bíróság elnöke feljelentést tett, ezért a Be. 21. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott kizárási ok a Fővárosi Bíróság elnöke, továbbá a 22. §-ban foglaltak értelmében a Fővárosi Bíróság valamennyi bírása tekintetében fennáll. Nem érinti viszont ez a kizárási ok - a terheltek és védőik hivatkozásával szemben - a Pesti Központi Kerületi Bíróság bírait. E kérdést a Legfelsőbb Bíróság 1/2000. számú büntető-közigazgatási-polgári jogegységi határozata kötelező erővel eldöntötte, amikor az 1973. évi I. törvény rendelkezéseit elemezve, de a jelenleg hatályos Be. szabályai mellett is irányadóan rögzítette, hogy a helyi bíróság nincs kizárva az ügy intézéséből, ha a szóba jövő kizárási okok annak a megyei bíróságnak az elnökével vagy elnökhelyettesével szemben állnak fenn, amelynek a területén a helyi bíróság működik. Ebből követően az a felülvizsgálati hivatkozás, amely a Pesti Központi Kerületi Bíróság eljárását a Fővárosi Bíróság elnökének feljelentésére tekintettel kifogásolta, alaptalan.

Ugyancsak alaptalan az elfogultsági hivatkozás a Pesti Központi Kerületi Bíróság elnök-helyettesének személyére tekintettel is. Az ügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság elnökhelyettesét semmilyen minőségben nem hallgatták meg, a terhelt által hivatkozott, a Nemzeti Nyomozó Irodának küldött tájékoztatásban pedig nem a konkrét ügyről, hanem egy bélyegző kimutatásai szerinti használójáról és a gazdasági ügyek ügyszámképzéséről nyilatkozott.

Erre tekintettel a Pesti Központi Kerületi Bíróság elnök-helyettese az ügyben sem tanúnak, sem szakértőnek, sem szaktanácsadónak nem tekinthető.

Az ügyben sem a Fővárosi Bíróság, sem a Pesti Központi Kerületi Bíróság valamely vezetője vagy maga a bíróság sem tekinthető az ügy sértettjének. A sértett fogalmát a Be. 51. §-a határozza meg. Az (1) bekezdés értelmében sértett az, akinek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette. A jelen esetben a terheltek csalási - tehát vagyon elleni - cselekményeinek sértettjei azok, akiknek a terheltek cselekménye befejezettsége esetén kárt okozott volna, míg az okirat-hamisítási cselekmények a Btk. XVI. Fejezetében szabályozott közrend elleni bűncselekmények között a III. Cím alatti olyan közbizalom elleni bűncselekmények,

amelyek esetében - jellegükre tekintettel - sértettről nem beszélhetünk. (Miként azt a Legfelsőbb Bíróság például a magánokirat-hamisítás tekintetében az EBH 2009.1941. számon közzétett eseti döntésében is kifejtette.)

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a Be. 21. § (1) bekezdés b) és c) pontjában meghatározottak szerinti kizárt bíró a terheltek ügye elbírálásában nem vett részt.

Amikor a terheltek arra hivatkoztak, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság és a Fővárosi Bíróság az ügyben érintett, hiszen a hamisított ítéletek e bíróságok nevében készültek, és ezért e bíráktól az ügy elfogulatlan megítélése nem várható el, tartalmában a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakra hivatkoztak, mely szerint bíróként nem járhat el az ügyben, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható el. A Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott elfogultságra azonban csak az alapügy jogerős befejezéséig lehet hivatkozni, és ehhez kapcsolódóan felülvizsgálati okot csak az képez, ha a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akinek a kizárása az ügyből erre az okra alapítottnak megtörtént.

Nem vizsgálta érdemben a Legfelsőbb Bíróság a II. rendű terheltek azokat a hivatkozásait sem, amely szerint ő a cselekménye elkövetésétől elállt, mivel erre vonatkozó adatot a tényállás nem tartalmaz, márpedig a felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. Nem vizsgálta továbbá a kiszabott büntetések belső arányával kapcsolatos kifogásait sem, mivel a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakból következően a büntetés mértékének törvénysértő volta csak egyéb anyagi jogi jogszabálysértéssel összefüggésben kifogásolható.

A Legfelsőbb Bíróság a kifejtettek alapján állapította meg, hogy az I. rendű és a II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa részben a törvényben kizárt, részben pedig alaptalan, ezért a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot a Be. 426. § értelmében hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban a kirendelt védők közreműködésével felmerült bűnügyi költségről a Legfelsőbb Bíróság a Be. 429. § (1) bekezdése alapján határozott.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése alapján minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal

*ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó
határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.*

Budapest, 2010. november 25.

*Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k.
előadó bíró, Dr. Csere Katalin s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*bírósági ügyintéző
Kné*